

Abstrakt

Disertační práce přináší deskripci konceptu zátěže formálního pečovatele (pro účely této disertace se jedná o profesi pracovníka v sociálních službách v přímé obslužné péči v pobytové službě domov pro seniory) a jejich možné měření prostřednictvím zvolených teoreticko-metodologických nástrojů. Jedním z výzkumných cílů je prozkoumat charakteristiky cílové skupiny formálních pečovatelů v domovech pro seniory v České republice, které mohou poukázat na možnou zátěž, stres a další faktory ovlivňující kvalitu pracovního života.

Práce je rozdělena na část teoretickou a empirickou. V teoretické části jsou nejdříve definovány a charakterizovány základní pojmy, jako je formální pečovatel a zátěž formálních pečovatelů, které zasazují zvolené téma do teoreticko-koncepčního rámce. Následuje podrobný popis použitých měřicích nástrojů Perceived Stress Scale, Areas of Worklife Survey a Professional Care Team Burden (dále jen PCTB), které tvoří stěžejní prvek použité metodologie. Empirická část popisuje kvantitativní výzkum, jenž proběhl na začátku roku 2022. Daného výzkumu se zúčastnilo 424 respondentů, přesněji pracovníků v sociálních službách v domovech pro seniory.

Analýza dat přinesla ověření platnosti a spolehlivosti PCTB škály, což bylo jedním z dílčích cílů disertace, jako vhodného měřicího nástroje pro hodnocení zátěže formálních pečovatelů v České republice. Implikace tohoto nástroje má přesah zvláště v jeho praktickém přínosu, kdy může sloužit jako první krok k dialogu pro zlepšení pracovního prostředí, ať už jako primární podklad při manažerské intervizi, tak i jako měřicí nástroj pro srovnání mezi českými i zahraničními organizacemi a poskytovateli dlouhodobé péče. Z analýzy dat byly zároveň zodpovězeny výzkumné otázky. Tyto otázky byly zkoumány skrze položené pracovní hypotézy, které poukázaly na určité proměnné, díky nimž lze přiblížit vnímání zátěže profesionálních pečovatelů.

V závěrečné části práce jsou shrnuty a diskutovány výsledky výzkumu. Získané výsledky tak předkládají nové poznatky o dosud neprozkoumané oblasti zátěže formálních pečovatelů a mohou mimo jiné přispět k potřebnému zvýšení povědomí o této nepostradatelné profesi v oboru sociální práce.

Klíčová slova

PCTB škála, formální pečovatel, pracovník v sociálních službách, domov pro seniory, zátěž, pracovní zátěž, stres, kvalita pracovního života